

Medicinskt ansvar i äldrevården

Vården och omsorgen om de mest sjuka äldre är ett område som kräver extra resurser. Andelen äldre människor med sammansatta vård- och omsorgsbehov blir allt större. Vårdkedjor måste fungera mellan vårdnivåerna och huvudmännen.

Det saknas kontinuitet, överblick och samverkan i vården kring de mest vårdbehövande. Stat, kommuner och landsting har misslyckats med att ge de mest sjuka äldre en fullgod vård och omsorg, enligt regeringens bedömning. Regering och riksdag har därför beslutat om en satsning på 3,75 miljarder kronor.

Satsningen riktas till de mest sjuka äldre, en prioritering som Läkarförbundet helhjärtat ställer sig bakom. De mest sjuka äldre beräknas stå för hälften av samhällets kostnader för hälso- och sjukvård och omsorg, varför det är oerhört viktigt för oss alla att vården förbättras.

Ser man till de mest sjuka äldre där sjukhusen, primärvården och hemsjukvården måste ge samordnade insatser finns det stora kvalitativa brister i dagens vårdssystem.

De reformer som genomförts har inte skapat förutsättningar för att utveckla läkarnas insatser till äldre. De läkarinsatser och den kompetens som de mest sjuka äldre behöver har i stället blivit ett av alltför många uppdrag till en ofullständigt utbyggd primärvård och passar dåligt in i den alltmer specialiserade och effektiviserade akutsjukvården.

Därför behövs en utveckling av läkarinsatserna inom äldrevården som speglar det faktum att utformningen av vården av de mest sjuka äldre tillhör vår tids viktigare framtidsfrågor. Läkarförbundet har inte något allmänt recept för hur äldrevården som helhet ska utvecklas. Men vi har förslag på hur läkarmedverkan ska kunna fungera bättre.

En av de viktigaste områdena är de äldres läkemedelsanvändning. I den kartläggning som Socialstyrelsen genomfört kring äldres läkemedelsanvändning påpekar generaldirektören Lars-Erik Holm att det saknas en lä-

Illustration: Annika Huett

kemedelsansvarig läkare med ett förtydligat patientsäkerhetsperspektiv i läkemedelsfrågor.

Sveriges läkarförbund anser i »Läkarförbundets förslag för en god äldrevård« att den medicinska kompetensen i äldrevården måste höjas. Vad som behövs är en ökad läkarmedverkan, en ökad kontinuitet i vården och ett bättre medicinskt omhändertagande.

Grunden är att det finns ett tydligt medicinskt ansvar med en ansvarig läkare kring varje patient som har kompetens, mandat och tillräckliga resurser för uppdraget. Äldre med stora vårdbehov är förlorarna i den ofullgångna utbyggnaden av primärvården med brist på allmänläkare, men också på geriatriker och psykiatrer.

En utbyggd primärvård med 6 000 verksamma specialister i allmänmedicin, i nära samarbete med geriatrisk kompetens, är basen för detta uppdrag.

Ersättningsystemen måste utformas så att äldre med kroniska sjukdomar prioriteras. Läkarmedverkan i särskilda boenden ska vara ett tilläggsuppdrag med särskild finansiering. Till detta krävs också en öppen specialistvård som möjliggör en nära vård hos patienten.

Vad vi ser behov av att förstärka kvaliteten i vården av de äldre med en ny befattning som kommunöverläkare; en läkare med ett övergripande ansvar för den medicinska vården inom respektive kommun.

Till uppgifterna skulle höra att se till att den fasta läkarkontakten fungerar och att vårdprocesserna kring den enskilda patienten hanteras på ett högkvalitativt och patientsäkert sätt.

Sveriges läkarförbund stöder den satsning som regeringen nu genomför. Vi stöder även de åtgärder som Socialstyrelsen överväger rörande äldres läkemedelsanvändning, bland annat kravet på läkemedelsansvarig läkare.

För att realisera satsningen krävs dock fler utbildade allmänläkare och geriatriker. För närvarande fattas 1 400 allmänläkare i Sverige i relation till de mål riksdagen lagt fast.

En bättre äldrevård kräver mer tid och resurser och att särskilda medel avsätts. Vården måste också utgå mer från patientens hela livssituation, det vill säga ha ett mer situationsanpassat synsätt som inte enbart fokuserar på diagnos och behandling.

Men det fordrar också att kunskapsutvecklingen om vården av våra äldsta, mest sjuka patienter ökar och blir en naturlig del i regeringens satsning. För patienten är det dock viktigast att det finns en ansvarig läkare kring varje patient. ■

»Läkarmedverkan i särskilda boenden ska vara ett tilläggsuppdrag...«

OVE ANDERSSON
ledamot i Läkarförbundets centralstyrelse

Sveriges läkarförbund:
www.lakarforbundet.se
E-post: info@sif.se
Telefon: 08-790 33 00
Fax: 08-20 57 18
Postadress: Box 5610, 114 86 Stockholm
Besök: Villagatan 5, Stockholm

